

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آرایه‌های ادبی

سال سوم دبیرستان

(رشته‌ی ادبیات و علوم انسانی)

«مجموعه کتاب‌های آیه‌های تمدن»

مؤلفان:

محمدرضا سلیمانی دلارستانی - مهدی سلیمانی دلارستانی

سرشناسه	: سلیمانی دلارستانی، محمدرضا، ۱۳۴۶-
عنوان و نام پدیدآور	: آرایه‌های ادبی سال سوم دبیرستان (رشته‌ی ادبیات و علوم انسانی)
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه‌ی خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۳۵۶ ص. ۲۹×۲۲ س.م.
فروست	: مجموعه کتاب‌های آیه‌های تمدن
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۵-۳۹۱-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبای مختصر
شناسه افزوده:	: سلیمانی دلارستانی، مهدی، ۱۳۵۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۵۸۱۵۹۷

«مجموعه کتاب‌های آیه‌های تمدن» آرایه‌های ادبی

سال سوم دبیرستان (رشته‌ی ادبیات و علوم انسانی)

مؤلفان:	محمدرضا سلیمانی دلارستانی- مهدی سلیمانی دلارستانی
ناشر:	مؤسسه‌ی خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام
نظارت بر محتوا، آماده‌سازی و تولید:	معاونت انتشارات مؤسسه‌ی - حسین صبوری فر
دپارتمان علمی:	حمیده سلگی
حروفچینی و صفحه‌آرایی:	زهره ورزیده‌کارفرد - سمیه عسگری
ناظر چاپ:	مجید ولیدی
نوبت چاپ:	اول (۹۳)
شمارگان:	۱۶۰۰
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۳۵۵-۳۹۱-۳
قیمت:	۲۲۱۰۰۰ ریال

مرکز پخش (۱): تهران، خیابان انقلاب اسلامی، روبه‌روی سینما بهمن، ابتدای خیابان شهید منیری جاوید، پلاک ۷۸.

فروشگاه رزمندگان اسلام تلفن: ۶۶۳۶۸۰۵۸

مرکز پخش (۲): تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان بهار جنوبی، پلاک ۴، مؤسسه‌ی علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

تلفن: ۸۸۸۲۵۷۵۲

مرکز پخش (۳): شعب مؤسسه‌ی علمی آموزشی رزمندگان اسلام در سراسر کشور

نشانی: تهران، صندوق پستی ۱۳۸-۱۵۶۱۵

سایت اینترنتی: WWW.Razmandegan.org.ir

* کلیه حقوق مادی این اثر برای مؤسسه‌ی رزمندگان محفوظ و هر گونه اقتباس، تلفیق و تکثیر بدون ذکر مأخذ و

کسب مجوز ممنوع است و پیگرد قانونی دارد

فهرست

بخش اول : مقدمات

- درس ۱: آشنایی با چند اصطلاح ۷
درس ۲: وزن، اصلی‌ترین عامل موسیقی شعر ۱۷

بخش دوم : قالب‌های شعر فارسی

- درس ۳: قصیده، غزل ۲۸
درس ۴: قطعه، ترجیع‌بند، ترکیب‌بند ۳۹
درس ۵: مسقط، مثنوی ۵۰
درس ۶: رباعی، دوبیتی، چهارپاره ۵۷
درس ۷: مستزاد و شعر نیمایی ۶۴

بخش سوم : بیان

- درس ۸: تشبیه ۷۶
درس ۹: تشبیه بلیغ ۸۶
درس ۱۰: استعاره‌ی مصرّحه ۱۰۱
درس ۱۱: استعاره‌ی مکنّیه، شخصیت بخشی (تشخیص) ۱۱۲
درس ۱۲: حقیقت و مجاز ۱۲۷
درس ۱۳: علاقه‌های مجاز ۱۳۶
درس ۱۴: کنایه ۱۴۵

بخش چهارم : بدیع

آرایه‌های لفظی

- درس ۱۵: موسیقی درونی و معنوی شعر، واج‌آرایی، تکرار ۱۶۳
درس ۱۶: سجع و انواع سجع ۱۷۲
درس ۱۷: موازنه و ترصیع، جناس ۱۷۹
درس ۱۸: جناس تام و جناس ناقص ۱۸۸
درس ۱۹: اشتقاق ۲۰۸

آرایه‌های معنوی

- درس ۲۰: مراعات نظیر، تلمیح ۲۱۲
درس ۲۱: تضمین، تضاد ۲۲۲
درس ۲۲: تناقض، حس‌آمیزی ۲۳۱
درس ۲۳: ایهام و ایهام تناسب ۲۴۳
درس ۲۴: لفّ و نشر، اغراق ۲۵۵
درس ۲۵: حُسن تحلیل ۲۶۵
سؤال‌های کنکور سراسری از ۸۵ تا ۹۳ ۲۸۴
نمونه سؤال‌های امتحان نهایی ۳۱۸

پیشگفتار ناشر

تمدن و فرهنگ بشر حاصل تلاش سخت‌کوشانی است که با تلاش و عزم استوار خود بر علوم مختلف غنا بخشیده‌اند و باعث تکامل آن شده‌اند. به یقین آینده‌ی موفقیت‌آمیز ایران اسلامی در گرو شکوفایی استعداد‌های جوانان عزیز کشور است. در راستای تحقق این هدف، بر آن شدیم تا به یاری خداوند منان و انتخاب بهترین مؤلفان و صاحب‌نظران کتاب‌های درسی و نوآوری در ارائه‌ی هر چه بهتر مطالب علمی، شما را در جهت ارتقای بنیه‌ی علمی یاری رسانیم. بر کسی پوشیده نیست که مؤسسه‌ی علمی رزمندگان با قریب ربع قرن سابقه در زمینه‌ی انتشار کتب کمک‌آموزشی از پیشگامان فعالیت در این عرصه است و این تلاش به پشتوانه‌ی استقبال دانش‌آموزان و تأثیر بسیار مثبت در موفقیت علمی این عزیزان بوده است.

با توجه به تغییرات اساسی در محتوای کنکورهای سراسری و ضرورت فراگیری مفاهیم درسی و نیاز دانش‌آموزان به کسب مهارت‌های لازم جهت موفقیت در کنکور سراسری، ارائه‌ی کتاب‌های «مجموعه‌ی نکات و سؤال‌های طلایی» شامل نکات مهم هر مبحث، سؤال‌های مرور بر مطالب هر فصل، سؤال‌های پر تکرار کنکور در راستای ارتقای سطح علمی دانش‌آموزان اجتناب‌ناپذیر است. امید است این نوع از کتب با عنوان «مجموعه کتاب‌های آیه‌های تمدن» بتواند در خدمت آینده‌سازان ایران اسلامی مؤثر واقع شود.

معاونت انتشارات رزمندگان اسلام

پیشگفتار مؤلفان

بسی ادب محروم گشت از لطف رب

از خدا چو ویدم توفیق ادب

مجموعه‌ای که اینک فرا روی شماست، براساس کتاب درسی آرایه‌های ادبی تنظیم شده است. هدف از این کار، ارتقای سطح علمی دانش‌آموزان دوره‌ی دبیرستان و ایجاد آمادگی برای داوطلبان ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی است.

چارچوب کلی این کتاب بدین شرح است:

این کتاب در ۵ بخش تهیه شده است:

(۱) شرح و توضیح دروس به نحوی که موارد مهمی که در کتاب اصلی نیامده، در این مجموعه شرح داده شده است.

(۲) در آغاز هر درس معمولاً بخش قواعد و آرایه‌های ادبی آن به صورت خلاصه شده، با ذکر مثال آمده است.

(۳) در پایان هر درس، فعالیت‌های تکمیلی شامل پرسش‌های تشریحی و پس از آن پرسش‌های چهارگزینه‌ای قرار گرفته است تا تسلط فراگیران را بر متن افزایش دهد.

* پاسخ پرسش‌های تشریحی کامل ذکر شده، اما پاسخ کلیدی پرسش‌های چهارگزینه‌ای پس از پرسش‌ها آمده است.

(۴) قبل از مطالعه‌ی این کتاب، کتاب درسی را مطالعه کنید و سپس این مجموعه را بخوانید تا ضمن درک بیشتر متون، مطالب تازه‌تری نیز نصیب شما شود.

(۵) به اطلاع می‌رسانیم که در کنکور سراسری از ۲۵ سؤال درس ادبیات بین ۳ تا ۵ سؤال مربوط به درس آرایه‌های ادبی می‌باشد که در انتهای این کتاب از سال ۸۵ تا ۹۳ سؤالات همراه با پاسخ تشریحی برای شما دانش‌آموزان عزیز ارائه داده شده است.

دکتر محمدرضا سلیمانی دلارستانی

دکتر مهدی سلیمانی دلارستانی